

Rapport
Opleidingsbeoordeling volgens Beperkt Kader

Bachelor Sociologie

Vrije Universiteit

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	4
3. Gegevens over de opleiding	6
4. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	7
4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	7
4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	9
4.3 Standaard 3: Toetsing	12
4.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	14
5. Overzicht van beoordelingen.....	15
6. Aanbevelingen.....	16

1. Samenvatting van de beoordeling

Het visitatiepanel heeft de opleiding Bachelor Sociologie van de Vrije Universiteit beoordeeld aan de hand van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling van 20 december 2016 van de NVAO. In deze samenvatting geeft het panel de voornaamste overwegingen weer die tot deze beoordeling hebben geleid.

Het panel onderschrijft de doelstellingen van de opleiding en ziet deze als valide en relevant. Het panel heeft waardering voor het concept van academisch burgerschap waartoe de opleiding de studenten beoogt op te leiden. Het panel ziet daarin met instemming het onderwijs in de hoofdvragen van de sociologie, de kwalitatieve en kwantitatieve methoden en technieken van onderzoek, de multidisciplinaire benadering, de aandacht voor met actuele sociale vraagstukken en de professionele vaardigheden terug. Alhoewel de breedte van de opleiding een kracht kan zijn, leidt deze ook tot een minder scherpomlijnd profiel. Het panel raadt aan het profiel duidelijker te omschrijven waardoor wellicht ook de instroom van studenten kan toenemen.

Het domeinspecifieke referentiekader Sociologie dat de opleidingen Sociologie in Nederland gezamenlijk hebben opgesteld, is in de ogen van het panel een overtuigende beschrijving van het domein. Het panel prijst het initiatief van de opleidingen in Nederland om tot dit kader te komen en het resultaat dat de opleidingen daarin hebben bereikt. Het panel stelt vast dat de opleiding met dit kader overeenstemt. De opleiding is binnen het kader naar behoren gekarakteriseerd.

Het panel stelt vast dat de studenten met name worden opgeleid om hun studie op masterniveau in dit domein te vervolgen.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn volgens het panel een gepaste operationalisering van de doelstellingen, zijn duidelijk omschreven en stemmen overeen met het niveau van de bachelor.

De eisen en de procedure voor toelating tot de opleiding zijn adequaat. Het panel is positief over de matchingsdagen die de studenten een goed beeld van de opleiding geven. Het panel ondersteunt het streven van de opleiding om de instroom te vergroten.

Het curriculum van de opleiding is afgestemd op de beoogde leerresultaten. Het curriculum is inhoudelijk naar behoren en de vakken hebben ruim voldoende diepgang. Het curriculum vormt een samenhangend geheel. Het panel waardeert de theoretische en methodologische inhoud en is positief over de academische, onderzoek- en professionele vaardigheden die aangeleerd worden. Het panel ziet de onderdelen van het curriculum waarin de studenten worden voorbereid op de beroepspraktijk als positief. De tweetaligheid van het curriculum is naar behoren ingericht. Het panel raadt aan de mogelijkheden voor de studenten om een stage te doen te verruimen.

Het panel beschouwt de docenten als een hechte, enthousiaste en collegiale groep. De docenten zijn vakinhoudelijk, onderzoekmatig en didactisch goed gekwalificeerd. Het overleg tussen de docenten is intensief. De staf is divers. De werkdruk is hoog maar beheersbaar. Het panel bepleit de werkplekken van de docenten te verbeteren, ook vanuit een oogpunt van toegankelijkheid voor de studenten.

Het onderwijskundig concept van de opleiding en de toegepaste werkvormen sluiten goed aan op de signatuur van de opleiding en bevorderen de studie. De studenten worden aangezet zich actief in het leerproces op te stellen. De feedback op hun werkstukken wordt goed ter hand genomen. De student-docentratio en het aantal contacturen zijn naar behoren. Alhoewel de studiebegeleiding in de vorm van het mentoraat wel functioneert, pleit het panel ervoor meer maatwerk toe te passen om studenten met verschillende behoeften tegemoet te komen. Het panel beschouwt de studeerbaarheid van de opleiding als zijnde adequaat. De cijfers voor het studierendement van de opleiding zijn behoorlijk.

Het panel acht het beleid van de opleiding inzake toetsing en examinering naar behoren. De opstelling en de werkwijze van de examencommissie zijn professioneel en worden door het panel gewaardeerd.

Het panel is te spreken over de toetsvormen in de vakken, die overeenstemmen met de leerdoelen van de vakken. De verscheidenheid van vormen van toetsing in de vakken is voldoende groot. Het panel waardeert de tussentijdse toetsen en de formatieve toetsing. De opleiding heeft passende maatregelen genomen om het mogelijke effect van meeliften bij toetsen te voorkomen.

Naar de mening van het panel is het proces van begeleiding van de Bachelorthesis naar behoren ingericht. De beoordeling van de thesis komt betrouwbaar tot stand, doordat twee examinatoren betrokken zijn die de beoordeling aan de hand van een rubrics beoordelingsformulier uitvoeren.

Het panel vindt dat de opleiding passende maatregelen heeft genomen om de kwaliteit van de toetsing en beoordeling te waarborgen. Deze maatregelen dragen op effectieve wijze bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en examinering.

De theses zijn van een behoorlijk niveau. Sommige van de theses vielen het panel in positieve zin op. Het panel kan zich vinden in de cijfers die door de examinatoren gegeven zijn. Het panel acht de becijfering gepast en soms zelfs zuinig. In veel gevallen hebben de examinatoren hun beoordeling grondig onderbouwd. Het panel heeft geen van de onderzochte theses als onvoldoende beoordeeld. Het panel bepleit bij een primaire dataverzameling de thesis aan een onafhankelijke ethische commissie voor te leggen.

Het panel is te spreken over de voorbereiding van de studenten op de beroepspraktijk, al of niet na een vervolgstudie op masterniveau. Wel bepleit het panel de Veldadviesraad beter te benutten. Het panel is van oordeel dat de afgestudeerden van de opleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding hebben bereikt. De opleiding bereidt de studenten voor op vervolgstudies op masterniveau binnen deze discipline of in aangrenzende disciplines.

Het panel dat de beoordeling van de opleiding Bachelor Sociologie van de Vrije Universiteit heeft uitgevoerd, komt tot het oordeel voldoende voor deze opleiding en adviseert de NVAO een positief besluit over de accreditatie van de opleiding te nemen.

Rotterdam, 12 april 2019

Prof. dr. A. Need
voorzitter

drs. W. Vercouteren
secretaris

2. Proces van beoordeling

Evaluatiebureau Certiked VBI ontving het verzoek van de Vrije Universiteit een beoordeling uit te voeren van de opleiding Bachelor Sociologie met het oog op de accreditatie van de opleiding door de NVAO. De beoordeling is uitgevoerd op basis van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling van 20 december 2016 (Staatscourant nr. 69458).

In het kader van de visitatiegroep WO Sociologie waarvan de opleiding deel uitmaakt, is over de gewenste samenstelling van het panel gesproken. De samenstelling van het visitatiepanel voor de beoordeling van deze opleiding is mede daarop gebaseerd.

Na overleg met de instelling heeft Certiked de beoogde leden van het visitatiepanel uitgenodigd in het panel zitting te nemen. De panelleden hebben daarop positief geantwoord. Het panel bestond uit de volgende personen:

- Prof. dr. A. Need, hoogleraar Sociologie en Publiek Beleid, Faculty of Behavioural, Management and Social Sciences, Universiteit Twente (voorzitter);
- Prof. dr. I. Glorieux, hoogleraar, Departement Sociologie, Research Group TOR, Vrije Universiteit Brussel (panellid);
- Prof. dr. P. Dekker, hoogleraar Civil Society, Departement Sociologie, Tilburg University, programmaleider Waarden en Zingeving, Sociaal en Cultureel Planbureau (panellid);
- K. Wilts, student Bachelor Sociologie, Rijksuniversiteit Groningen (student-lid).

Als procescoördinator/secretaris namens Certiked trad op drs. W. Vercouteren.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het panel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator van Certiked heeft ter voorbereiding op de visitatie een bezoek gebracht aan de opleiding. Bij die gelegenheid is tussen de vertegenwoordigers van de opleiding en de procescoördinator gesproken over de opbouw en de structuur van de zelfevaluatie en de onderwerpen die daarin aan de orde zouden moeten komen. Ook is over de agenda van het locatiebezoek van gedachten gewisseld. Tot slot is de planning van de werkzaamheden ter voorbereiding op het locatiebezoek doorgenomen.

Tijdens het proces van voorbereiding voorafgaande aan het locatiebezoek is geregeld contact geweest tussen de opleiding en de procescoördinator om zaken meer in detail op elkaar af te stemmen. De activiteiten zijn uitgevoerd zoals in de planning afgesproken is. De opleiding heeft de agenda voor het locatiebezoek goedgekeurd. Een conceptversie van de zelfevaluatie is doorgenomen op de punten van volledigheid en inzichtelijkheid.

De opleiding heeft een lijst met eindwerken van de afgestudeerden van de afgelopen twee studiejaar toegezonden. Daaruit heeft de procescoördinator vijftien eindwerken geselecteerd. De selectie was gebaseerd op de verdeling van cijfers die met de verdeling van de cijfers in de oorspronkelijk aangeboden lijst overeenkomt.

De voorzitter van het visitatiepanel en de procescoördinator hebben voorafgaande aan het locatiebezoek met elkaar gesproken. Daarbij is het profiel van de voorzitter van visitatiepanels doorgenomen. De voorzitter is over het profiel ingelicht en heeft zich dat profiel eigen gemaakt. Ook hebben de voorzitter en de procescoördinator over de aanpak van de visitatie gesproken. Zij zijn daarbij tot afspraken over de taakverdeling gekomen.

De voorzitter en de leden van het panel hebben tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek de zelfevaluatie met de daarbij behorende bijlagen van de opleiding ontvangen. In de zelfevaluatie was een hoofdstuk van de studenten opgenomen. De expertleden binnen het panel hebben ook een aantal van de geselecteerde eindwerken toegezonden gekregen. Daarnaast kregen panelleden toegang tot de digitale leeromgeving en zijn alle toetsen uit 2017/2018 ter beschikking gesteld.

De procescoördinator heeft de panelleden benaderd om hen in te lichten over het proces van visitatie en hen uit te nodigen hun voorlopige bevindingen en de vragen die zij aan de vertegenwoordigers van de opleiding zouden willen stellen, te verzamelen en toe te sturen. De leden van het panel hebben dat gedaan. Voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel een intern overleg gevoerd. Daarbij hebben de panelleden hun voorlopige bevindingen uitgewisseld, hun bevindingen over de eindwerken onderling gedeeld, de opgestelde vragen doorgenomen en aan de hand van de agenda het locatiebezoek voorbereid.

Het locatiebezoek aan de opleiding vond plaats op 24 januari 2019. Het bezoek is verlopen conform de vooraf vastgestelde agenda. Het panel heeft op de dag van het locatiebezoek met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken, zijnde de vertegenwoordigers van het Faculteitsbestuur, het management van de opleiding, leden van de examencommissie, docenten en examinatoren van eindwerken, studenten en alumni. Vertegenwoordigers van de opleiding en het visitatiepanel hebben een ontwikkelgesprek gevoerd, gericht op de mogelijke verdere ontwikkeling van de opleiding.

In het besloten overleg aan het einde van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld op basis van het informatiedossier, de bestudeerde eindwerken en de gevoerde gesprekken. Vervolgens is het oordeel voor de verschillende standaarden en voor de opleiding als geheel opgesteld. Aan het einde van het locatiebezoek is dit oordeel op hoofdlijnen aan het management van de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de vertegenwoordiger van het College van Bestuur van de instelling verzonden.

3. Gegevens over de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: B Sociologie
Oriëntatie en niveau opleiding: Bachelor Wetenschappelijk Onderwijs
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: Geen
Locatie: Amsterdam
Variant: Voltijd
Taal: Nederlands (sommige vakken zijn Engelstalig)
Registratienummer in Croho: 21PL-56601

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Vrije Universiteit
Status instelling: Bekostigde instelling
Instellingstoets kwaliteitszorg: Voldaan

4. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding Bachelor Sociologie is een opleiding van de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit. Het bestuur van de Faculteit met aan het hoofd de decaan is verantwoordelijk voor de organisatie en de kwaliteit van alle opleidingen daarbinnen. Het management van de opleiding bestaat uit de opleidingsdirecteur, de opleidingscoördinator sociologie en de opleidingscoördinator methoden en technieken. Het onderwijs wordt verzorgd door de docenten van de afdeling Sociologie binnen de Faculteit. De opleidingsdirecteur werkt daartoe samen met het hoofd van de afdeling, die voor de inzet van docenten verantwoordelijk is. De opleidingscommissie, die bestaat uit drie docenten en drie studenten, adviseert het opleidingsmanagement over de kwaliteit van de opleiding. De Facultaire examencommissie ziet toe op de kwaliteit van de toetsing en examinering van de opleiding. Voor een aantal specifieke zaken de opleiding betreffende is een subcommissie van de examencommissie in het leven geroepen.

De opleiding beoogt de studenten breed op te leiden in de sociologie en hen ook vertrouwd te maken met de beginselen van andere sociale wetenschappen. De opleiding stelt zich niet alleen tot doel om de studenten een brede wetenschappelijke basis te geven maar ook om hen een maatschappelijke oriëntatie te bieden en professionele vaardigheden mee te geven. Het geheel van wetenschappelijke kennis en vaardigheden, maatschappelijke oriëntatie en professionele vaardigheden heeft de opleiding samengebracht in het begrip academisch burgerschap. De opleiding stelt zich tot doel de studenten in te leiden in de hoofdvragen van de sociologie (met name sociale cohesie, sociale ongelijkheid en identiteitsvorming), hen een multidisciplinaire blik te bieden, hen in aanraking te brengen met actuele sociale vraagstukken, hen zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden en technieken van onderzoek te leren en hen professionele vaardigheden bij te brengen. De opleiding kan gekarakteriseerd worden als breed, uitzicht biedend op een spectrum aan sociaalwetenschappelijke opleidingen op masterniveau en gericht op het voorbereiden op de arbeidsmarkt, al of niet na een masteropleiding.

De doelstellingen van de opleiding stemmen overeen met het Domeinspecifiek Referentiekader Sociologie. De opleidingen Sociologie in Nederland hebben dat referentiekader opgesteld. In het kader zijn de doelstellingen van de opleidingen en het te bereiken eindniveau van de opleidingen voor zowel de bachelor als de master verwoord.

De studenten worden niet primair opgeleid voor de arbeidsmarkt maar eerder om opleidingen op masterniveau in dit domein te volgen.

De opleiding heeft de doelstellingen geoperationaliseerd in de beoogde leerresultaten. Samengevat omvatten de beoogde leerresultaten van de opleiding dat de afgestudeerden het vakgebied van de sociologie en aangrenzende vakgebieden kennen en begrijpen, de hoofdvragen van de sociologie kennen en begrijpen, methoden en technieken van kwalitatief en kwantitatief onderzoek beheersen, sociale vraagstukken kunnen analyseren, sociaalwetenschappelijke theorieën en onderzoek kritisch

kunnen beoordelen, onder begeleiding onderzoek kunnen doen, kritisch zijn, mondeling en schriftelijk kunnen communiceren en constructief kunnen samenwerken.

Om het niveau van de bachelor van de beoogde leerresultaten aan te tonen heeft de opleiding een overzicht samengesteld van de relaties tussen de beoogde leerresultaten en de Dublin descriptoren voor het niveau van de bachelor.

Overwegingen

Het panel onderschrijft de doelstellingen van de opleiding en ziet deze als valide en relevant. Het panel heeft waardering voor het concept van academisch burgerschap waartoe de opleiding de studenten beoogt op te leiden. Het panel ziet daarin met instemming het onderwijs in de hoofdvragen van de sociologie, de kwalitatieve en kwantitatieve methoden en technieken van onderzoek, de multidisciplinaire benadering, de aandacht voor actuele sociale vraagstukken en de professionele vaardigheden terug. Alhoewel de breedte van de opleiding een kracht kan zijn, leidt deze ook tot een minder scherpomlijnd profiel. Het panel raadt aan het profiel duidelijker te omschrijven waardoor wellicht ook de instroom van studenten kan toenemen.

Het domeinspecifieke referentiekader Sociologie dat de opleidingen Sociologie in Nederland gezamenlijk hebben opgesteld, is in de ogen van het panel een overtuigende beschrijving van het domein. Het panel prijst het initiatief van de opleidingen in Nederland om tot dit kader te komen en het resultaat dat de opleidingen daarin hebben bereikt. Het panel stelt vast dat de opleiding met dit kader overeenstemt. De opleiding is binnen het kader naar behoren gekarakteriseerd.

Het panel stelt vast dat de studenten met name worden opgeleid om hun studie op masterniveau in dit domein te vervolgen.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn volgens het panel een gepaste operationalisering van de doelstellingen en zijn daarnaast duidelijk omschreven. De beoogde leerresultaten stemmen overeen met het niveau van de bachelor.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 1, Beoogde leerresultaten als voldoende.

4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2. Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het aantal instromende studenten in de opleiding is de laatste jaren tamelijk stabiel gebleven op een niveau van ongeveer 30 studenten per jaar. De opleiding streeft een vergroting van de instroom na. Een groot deel van de studenten zijn eerste-generatie studenten. De toelatingseisen tot de opleiding zijn een vwo-diploma. Ook studenten met een hbo-propedeuse diploma of een hbo-bachelordiploma worden toegelaten. Om de studenten een goed beeld van de opleiding te verschaffen, worden de laatste jaren matchingsdagen belegd. De aankomende studenten nemen deel aan een college, leggen een toets af en krijgen een gesprek over de resultaten daarvan.

De totale studielast van de opleiding is 180 EC en de nominale studieduur van de opleiding is drie jaar. De opleiding heeft een overzicht overgelegd waaruit af te leiden is dat in het curriculum alle beoogde leerresultaten verantwoord zijn. Het curriculum is opgebouwd aan de hand van een viertal leerlijnen. Elk van de vakken behoort tot één of meer van deze leerlijnen. De inhoudelijke leerlijn gaat in op concepten, theorieën, denkers en stromingen van de sociologie. De vakken daarbinnen in het eerste jaar zijn gericht op de hoofdvragen van de sociologie en op sociale veranderingsprocessen. In de vakken in het tweede jaar worden de vier aspecten van maatschappelijke participatie, die voorop staan in het onderzoek van de afdeling Sociologie, behandeld. Ook volgen de studenten binnen deze leerlijn de vakken van het facultair programma *Social Sciences for Society* waarin hen een multidisciplinair zicht op hedendaagse, maatschappelijke ontwikkelingen wordt geboden. De leerlijn academische en onderzoekvaardigheden brengt de studenten academische vaardigheden bij waaronder analytische vaardigheden, informatievaardigheden en schriftelijke en mondelinge uitdrukingsvaardigheden. Daarnaast komen de studenten in aanraking met de wetenschapsfilosofische grondslagen van sociaalwetenschappelijke tradities. Een wezenlijk deel van deze leerlijn is het aanleren van methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek. Het gaat daarbij zowel om kwalitatief als om kwantitatief onderzoek. In een aantal van deze vakken passen de studenten de methoden en technieken toe en voeren zij het onderzoek daadwerkelijk uit. In de leerlijn maatschappelijke oriëntatie worden de studenten bekendgemaakt met belangrijke maatschappelijke vraagstukken en worden zij ingewijd in het maatschappelijk belang van sociologische theorievorming en sociologisch onderzoek. In een aantal vakken worden deze onderwerpen aan de orde gesteld. In het *Mentoraat* komen studenten in aanraking met maatschappelijke organisaties. De leerlijn professionele vaardigheden brengt de studenten professionele vaardigheden bij, die voor hen in de latere beroepspraktijk van belang zijn. Dat betreft onder meer sociaal ondernemerschap en loopbaanoriëntatie maar ook het opstellen van een beleidsadvies voor een maatschappelijke organisatie en het in kaart brengen van maatschappelijke ontwikkelingen en het formuleren van de mogelijke reactie daarop. Naast de vakken in de leerlijnen die alle verplicht zijn, hebben de studenten in het eerste semester van het derde jaar keuzeruimte (30 EC), die zij kunnen gebruiken om keuzevakken of een minor te volgen, stage te lopen of in het buitenland te studeren. In het geval van een stage kunnen de studenten een beroep doen op de stagecoördinator. Het aantal studenten dat een stage kiest, is niet groot. De studenten sluiten het curriculum af met de *Bachelorthesis* (18 EC). De thesis is een individueel onderzoeksproject. Een aantal vakken in het curriculum is in het Engels. Studenten die na het eerste jaar van de bachelor een gemiddeld cijfer van 7,5 hebben, kunnen het honoursprogramma volgen. Dat behelst extra vakken (in totaal 30 EC) waarin zij zich verder kunnen verdiepen.

Er zijn 38 docenten aan de opleiding verbonden. De meeste docenten die in de opleiding college geven, behoren tot de afdeling Sociologie. Enkele vakken worden gegeven door docenten uit andere afdelingen van de Faculteit der Sociale Wetenschappen. Nagenoeg alle docenten zijn onderzoeker binnen het domein van de opleiding. Zij betrekken dat onderzoek bij hun colleges. Alle vier onderzoeksgroepen binnen de afdeling zijn in de opleiding vertegenwoordigd. Hoogleraren geven college in de eerste vakken van het curriculum. Ongeveer 80 % van de docenten is gepromoveerd. Eveneens ongeveer 80 % van hen beschikt over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). Enkele van deze docenten hebben een nog hogere didactische kwalificatie. De docenten komen zeer geregeld bijeen om de opleiding en het onderwijs te bespreken. De docenten met wie het panel heeft gesproken, ervaren de werkdruk als hoog maar beheersbaar. De Faculteit besteedt aandacht aan de werkdruk. De collegialiteit onder de docenten is groot waardoor ze voor elkaar inspringen. De studenten zijn tevreden over het onderwijs dat de docenten verzorgen en over de toegankelijkheid van de docenten.

Het onderwijskundige concept van de opleiding is gericht op het activeren van de studenten en op het bevorderen dat zij zelfstandig hun leerproces vormgeven. Om dat te bereiken biedt de opleiding kleinschalig werkvormen, persoonlijke begeleiding en individuele feedback op opdrachten aan. De student-docentratio voor de opleiding is 3,9/1. Het aantal contacturen in de opleiding bedraagt ongeveer 9,2 uur per week in het eerste jaar, ongeveer 8,9 uur in het tweede jaar en ongeveer 7,4 uur in het derde jaar. Dat laatste getal is exclusief de vakken in het eerste semester. De werkvormen zijn hoorcolleges, werkcolleges, practica en individuele gesprekken. De hoorcolleges kunnen grootschalig zijn, omdat ze ook voor studenten van andere opleidingen worden gegeven. Het aandeel van kleinschalige werkvormen schommelt tussen één derde en de helft van het totaal aantal uren, afhankelijk van het studiejaar. In een aantal vakken geldt een aanwezigheidsplicht voor de colleges. De begeleiding van de studenten is handen van docent-mentoren. De docent-mentor is over alle drie jaren dezelfde voor studenten. In het eerste jaar gaan de gesprekken vooral over de studiekeuze. In de latere jaren komen de professionele ontwikkeling en de maatschappelijke oriëntatie vooral aan bod. Aldus maakt het mentoraat deel uit van de leerlijnen van de opleiding. De uitval van studenten in de opleiding bedraagt tussen 25 % en 30 % van de studenten, die vooral in het eerste jaar de opleiding verlaten. Het studierendement van de opleiding is de afgelopen jaren ongeveer 50 % na drie jaar en tussen 75 % en 80 % na vier jaar (cijfers herinschrijvers tweede jaar).

Overwegingen

Het panel acht de toelatingseisen en de toelatingsprocedure voor de opleiding adequaat. Het panel is positief over de matchingsdagen die de studenten een goed beeld van de opleiding geven. Het panel ondersteunt van het streven van de opleiding de instroom te vergroten.

Het curriculum van de opleiding is afgestemd op de beoogde leerresultaten. Het panel beschouwt het curriculum als zijnde inhoudelijk naar behoren. De vakken hebben ruim voldoende diepgang. De onderdelen van het curriculum sluiten goed op elkaar aan en vormen een samenhangend geheel. Het panel waardeert de theoretische en methodologische inhoud van het curriculum en is ook positief over de academische, onderzoek- en professionele vaardigheden die aangeleerd worden. De studenten worden zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden en technieken aangeleerd en dat is te waarderen. Het panel ziet de onderdelen van het curriculum waarin de studenten worden voorbereid op de beroepspraktijk als positief. De tweetaligheid van het curriculum is naar behoren ingericht. Het panel raadt aan de mogelijkheden voor de studenten om een stage te doen te verruimen.

Het panel beschouwt de docenten als een hechte, enthousiaste en collegiale groep. De docenten zijn vakinhoudelijk, onderzoekmatig en didactisch goed gekwalificeerd. Daarvan getuigt het aandeel van de docenten die gepromoveerd zijn en die een BKO-diploma in bezit hebben. Het overleg tussen de docenten is intensief. De staf is divers. De werkdruk is hoog maar wel beheersbaar. De docenten springen voor elkaar in waardoor de continuïteit gewaarborgd is. Het panel bepleit de werkplekken van de docenten te verbeteren, ook vanuit een oogpunt van toegankelijkheid voor de studenten.

Het onderwijskundig concept van de opleiding en de toegepaste werkvormen sluiten naar het oordeel van het panel goed aan op de signatuur van de opleiding en bevorderen de studie. De studenten worden aangezet zich actief in het leerproces op te stellen. De feedback op hun werkstukken wordt goed ter hand genomen. De student-docentratio en het aantal contacturen in de opleiding zijn naar behoren. Alhoewel de studiebegeleiding in de vorm van het mentoraat wel functioneert, pleit het panel ervoor meer maatwerk toe te passen om studenten met verschillende behoeften tegemoet te komen. Het panel beschouwt de studeerbaarheid van de opleiding als zijnde adequaat. De cijfers voor het studierendement van de opleiding zijn behoorlijk.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 2, Onderwijsleeromgeving als voldoende.

4.3 Standaard 3: Toetsing

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De regels en richtlijnen voor toetsing en examinering van de opleiding sluiten aan op het Handboek Onderwijskwaliteit van de Vrije Universiteit en op het toetsbeleid van de Faculteit der Sociale Wetenschappen. Het toezicht op toetsing en examinering is in de handen van de facultaire examencommissie, die daarvoor terzijde wordt gestaan door de subcommissie voor deze opleiding.

De meeste vakken worden afgesloten met ten minste twee toetsen die samen het eindcijfer bepalen. Elk van deze toetsen heeft binnen de vakken een gewicht ter bepaling van het eindcijfer. De vormen van toetsing zijn onder andere schriftelijke tentamens, opdrachten, papers en mondelinge presentaties. De toetsvormen zijn afgestemd op de inhoud van de leerstof. Enkele vakken worden voor meerdere opleidingen binnen de faculteit aangeboden. Daarvoor worden ook meerkeuzetoetsen voor gebruikt. De opdrachten worden zowel individueel als in kleine groepen gemaakt. Hoewel het aandeel van de groepsopdrachten over het gehele curriculum betrekkelijk klein is, is het in enkele van de vakken aanzienlijk. Bij groepsopdrachten waken de docenten voor meeliftgedrag. Omdat de opleiding klein is, kan dat op effectieve wijze gebeuren. De opleiding zet tussentoetsen en formatieve toetsen in om de studievoortgang te bevorderen.

De studenten sluiten de opleiding af met de Bachelorthesis. De studenten worden geacht de gehele empirische cyclus te doorlopen. Studenten die kwantitatief onderzoek doen, krijgen wel een secundaire dataset aangeboden. Studenten komen samen in kleine groepen rond de thema's onder begeleiding van de begeleider om het proces te bespreken. De analyse van het onderwerp en het schrijven van de thesis gebeurt individueel. De studenten krijgen individueel feedback daarop. Daarnaast dient ieder van hen een presentatie over de thesis te geven. De thesis wordt door twee examinatoren afzonderlijk beoordeeld. Zij maken gebruik van een rubrics beoordelingsformulier met als beoordelingscriteria onder meer theoretisch kader, methodologie, resultaten, conclusie en discussie, vorm en schrijfvaardigheid en zelfwerkzaamheid. Het eindcijfer is het gemiddelde van beide cijfers. Wanneer de cijfers meer dan twee punten uiteen liggen of wanneer één van hen een onvoldoende geeft, benoemt de examencommissie een derde examinerator. Diens beoordeling is bindend.

De opleiding en de examencommissie hebben maatregelen genomen om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en examinering te waarborgen. Voor de opleiding als geheel is een toetsplan opgesteld. In het toetsplan zijn aangegeven de relaties tussen de beoogde leerresultaten van de opleiding, de leerlijnen in het curriculum, de leerdoelen van de vakken en de toetsvormen in de vakken. Daardoor is duidelijk gemaakt hoe studenten door het halen van de vakken de beoogde leerresultaten van de opleiding bereiken. Voor elk van de vakken is een cursusdossier samengesteld. In dat dossier zijn de relaties tussen de beoogde leerresultaten van de opleiding, de leerdoelen van het vak en de toetsing binnen het vak beschreven. De examinatoren worden door de examencommissie benoemd. Zij moeten over een BKO-diploma beschikken en gepromoveerd zijn. De examinatoren leggen de toetsen voordat ze worden afgenomen voor aan collega-examinatoren. Voor elk van de toetsen maken de examinatoren toetsmatrijzen en zijn antwoordmodellen of beoordelingsformulieren beschikbaar. De studenten krijgen de beschikking over de cursushandleiding waarin de wijze van toetsing en de weging van het cijfer zijn uitgelegd. De examencommissie bestudeert het toetsplan en cursusdossiers van de opleiding. De subcommissie bekijkt op basis van een a-selecte steekproef de

kwaliteit van toetsen en theses van de opleiding. De opleiding volgt het beleid inzake fraude en plagiaat van de Faculteit. Alle schriftelijke werkstukken en theses worden op plagiaat gecontroleerd.

Overwegingen

Het panel acht het beleid van de opleiding inzake toetsing en examinering naar behoren. De opstelling en de werkwijze van de examencommissie zijn professioneel en worden door het panel gewaardeerd.

Het panel is te spreken over de toetsvormen in de vakken, die overeenstemmen met de leerdoelen van de vakken. De verscheidenheid van vormen van toetsing in de vakken is voldoende groot. Het panel waardeert de tussentijdse toetsen en de formatieve toetsing. De opleiding heeft passende maatregelen genomen om het mogelijke effect van meeliften bij toetsen te voorkomen.

Naar de mening van het panel is het proces van begeleiding van de Bachelorthesis naar behoren ingericht. De beoordeling van de thesis komt op betrouwbare wijze tot stand, doordat twee examinatoren betrokken zijn die de beoordeling aan de hand van een rubrics beoordelingsformulier uitvoeren.

Het panel vindt dat de opleiding passende maatregelen heeft genomen om de kwaliteit van de toetsing en beoordeling te waarborgen. Deze maatregelen dragen op effectieve wijze bij aan de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing en examinering. Het panel waardeert de activiteiten van de examencommissie en de subcommissie in het nakijken van het toetsplan, de cursusdossiers, de toetsen en theses van de opleiding.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 3, Toetsing als voldoende.

4.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4. De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

De studenten sluiten de opleiding af met de Bachelorthesis. In de thesis dienen de studenten aan te tonen aan de beoogde leerresultaten van de opleiding te voldoen. De studenten dienen een onderwerp te kiezen dat aansluit bij het onderzoeksthema van één van onderzoeksgroepen van de afdeling Sociologie. Het gemiddelde cijfer van de theses van de afgelopen twee jaren is 7,4. Het panel heeft vijftien theses met verschillende cijfers bestudeerd.

De opleiding brengt, zoals gezegd, de studenten in aanraking met het werkveld. Dat gebeurt in de vakken van de leerlijn Maatschappelijke oriëntatie. De studenten voeren vraagstukken van maatschappelijke organisaties uit, brengen een bezoek aan maatschappelijke organisaties en bereiden zich voor op de arbeidsmarkt. Sinds 2017 kent de opleiding de Veldadviesraad, die één of tweemaal per jaar met de opleiding spreekt over de aansluiting op de beroepspraktijk. Daarnaast participeren alumni van de Master Sociologie en vertegenwoordigers van het werkveld in het onderwijs.

Zoals gezegd, bereidt de opleiding de afgestudeerden met name voor op een vervolgstudie op masterniveau in de sociologie of in een aangrenzende discipline. Ongeveer 60 % van de afgestudeerden blijft bij de Vrije Universiteit. De overige gaan naar andere universiteiten. Het kan zijn dat afgestudeerden de arbeidsmarkt betreden maar dat gebeurt niet vaak. De afgestudeerden worden toegelaten tot uiteenlopende masteropleidingen. Het grootste deel van hen gaat naar de Master Sociologie (18 %) of de Master Beleid, Communicatie en Organisatie (13 %) van de Vrije Universiteit. De doorstroom van de Bachelor Sociologie naar de Master Sociologie van de Vrije Universiteit is aldus beperkt. De opleiding ziet dat niet als een probleem.

Overwegingen

Het panel acht de theses van een behoorlijk niveau. Sommige van de theses vielen het panel in positieve zin op. Het panel kan zich vinden in de cijfers die door de examinatoren gegeven zijn. Het panel acht de becijfering gepast en soms zelfs zuinig. In veel gevallen hebben de examinatoren hun beoordeling grondig onderbouwd. Het panel heeft geen van de onderzochte theses als onvoldoende beoordeeld. Het panel bepleit bij een primaire dataverzameling de thesis aan een onafhankelijke ethische commissie voor te leggen.

Het panel is te spreken over de voorbereiding van de studenten op de beroepspraktijk, al of niet na een vervolgstudie op masterniveau. Wel bepleit het panel de Veldadviesraad beter te benutten. Het panel is van oordeel dat de afgestudeerden van de opleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding hebben bereikt. De opleiding bereidt de studenten voor op vervolgstudies op masterniveau binnen deze discipline of in aangrenzende disciplines.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 4, Gerealiseerde leerresultaten als voldoende.

5. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Beoordeling
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
Standaard 3: Toetsing	Voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	Voldoende
Opleiding als geheel	Voldoende

6. Aanbevelingen

In dit rapport zijn enkele aanbevelingen aan de opleiding opgenomen. Deze aanbevelingen worden hieronder samenvattend opgesomd.

- Het profiel van de opleiding duidelijker maken waardoor wellicht ook de instroom van studenten kan toenemen.
- De mogelijkheden voor de studenten om een stage te doen verruimen
- De werkplekken van de docenten verbeteren, ook vanuit een oogpunt van toegankelijkheid voor de studenten.
- Meer maatwerk toepassen in het mentoraat om studenten met verschillende behoeften tegemoet te komen.
- In het geval van een primaire dataverzameling bij de thesis deze aan een onafhankelijke ethische commissie voor te leggen.
- De Veldadviesraad beter benutten.